

GAZETA NARODOWA

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują
 We LWOWIE biuro administracji „Gazety Narodowej” ulica Kopernika liczbą 5. — Ogłoszenia w Paryżu przyjmują wyłącznie dla „Gazety Narodowej” ajenca pana Adama, Rue Clément 4, Paryż; w Wiedniu Otto Maass, (Hassenstein & Vogler) nr. 10. Walfischgasse, A. Oppel, Stadt, Stubenbastei 2. M. Dukes, I. Riemergasse 13, Rudolf Mosse, Seilerstraße nr. 2, Henryk Schalek, I. Wallzeile 14; Manroy Stern, Wallzeile 22; G. L. Dabek & Comp. w Frankfurtie n. M.; w Warszawie Rajchman & Frencler Senatorska 22; w Krakowie W. Kukliński.
 OGLOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 ct. od miejsca ogłoszenia jednego wiersza drobnym drukiem.
Reklamy w rubryce „Nadesłane”
 20 ct. od wiersza.

Przedpłata wynosi:
 W kwartale 4 złr. 50 ct.
 W półroczu 8 „ 50 „
 W roku 16 „ 50 „
 Z przesyłką pocztową:
 W kraju 2 złr. — ct.
 W Prus i Niemiec 6 „ — „
 W Austrii 6 „ — „
 W Belgii i Szwajcarii po 7 złr.
 W Włoch, Turcji i krajach Nadd. 50 ct.
 W Serbii 50 ct.
 Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

M O W A

dr. Euzebiusza Czerkawskiego

Przedmówienie delegacji austriackiej z d. 7. listopada.

Pomnikową tę mowę podajemy dzisiaj w ob-

szeregu autentycznym streszczeniu:

Wyjaśnienie p. ministra o stanie spraw za-

łączonych z Austrią na wszelkie uznanie i

zadowolenie. Ja zaś ze swojego stanowiska i w

imieniu państwa, czujemy się w obowiązku

przedmiot z dziedziny międzynarodowych sto-

now, który nas bliżej i boleśniej dotyka, a z

uwagami p. ministra o seiczej przyjaźni

monarchii z państwem Niemieckim zdaje

się dostawać w niejakiemu sprzeczeniu. Zapewne

Wydzięk odgadł, że zamierzam mówić

ogólnych w ostatnich czasach wydalaniach

Prus i Austriackich obywateli.

Ponieważ zarządzenia wydane w tej mierze

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

lestw i krajów interpelację z zapytaniem, jakie

zawziętość nie ma do nas. Wykazaliśmy w

interpelacji, że wydalanie tego rodzaju sprze-

żądzeń z art. 19. traktatu handlowego z 23.

listopada 1851 r., które pod względem prowadzenia

przez pruski rząd oddziaływały w pierwszym rze-

nie na Galicję, my jako reprezentanci tego kraju

Radzie państwa, czujemy się w obowiązku

zwrócić do rządu tam reprezentowanych kró-

tatach zawartych pomiędzy niemi, a wcielonych do głównego traktatu wiedeńskiego, wśród zapewnienia o ich ojcowskich zamiarach (oves paternelles), znajduje się także poręczenie zupełna wolności ruchu produkcji i produktów tak ziemi jakoteż przemysłu (la circulation la plus illimitée de toutes les productions et produit du sol et de l'industrie) pomiędzy mieszkańcami różnych prowincji dawnej Polski. Różnica, uczyniona tutaj pomiędzy produkcją a produktami dowodzi, że objęte są wolnym ruchem także osoby do wytwarzania produktów ziemi i przemysłu potrzebne. A jednak teraz wydalają obecnie z Prus tego rodzaju osoby, dla zrównoważenia stosunków konfesyjnych i językowych.

Wprawdzie od r. 1815 wiele się zmieniło w porządku europejskim; wiele postanowień traktatu wiedeńskiego zostało zastąpionych innymi; wszakże tylko tym zmianom można przyznać pewną wartość, które wprowadzone zostały na mocy unianych aktów prawa publicznego. Wszystkie inne postanowienia pozostały w mocy, jak np. postanowienia co do żeglugi na niektórych rzekach europejskich; a do nich należą także te co się tyczą wolnego ruchu pomiędzy prowincjami dawnej Polski.

Z tem wszystkiemi my aż nadto czujemy, że odwołujemy się do traktatu wiedeńskiego w obecnej chwili nie obliczając skutku. W pomienionym traktacie Polska nie figuruje jako strona kontraktująca, w jej ręce nie złożono wykonania umów. Ile razy mieszkańcy dawnej Polski pragną opieki swoich praw politycznych, zniewoleni są udać się pod skrzydła tego mocarstwa, do którego należą.

Tej części Polski, którą my tutaj reprezentujemy, było przeznaczono, być przyłączoną do monarchii austriackiej. Jej losy, smutne i szczęśliwe, podzieliłmy cały wiek, i podzielać jej będziemy dalej. Odkąd powołani zostaliśmy do udziału w życiu publicznem, byliśmy zawsze troskliwi o jej potęgę na zewnątrz i wzmocnienie wewnętrzne. Popieraliśmy każdą razą politykę, która według naszego przekonania prowadziła do urzeczywistnienia tych celów. Czynieć to, nie przestaliśmy nigdy mieć ochoty, że obywatelstwo austriackie zapewni nam za granicą stanowisko, jakiego nade wszystko potrzebujemy do naszego mocarstwa. A przecież postępowanie obecne rządu pruskiego nie jest zgodne z tem przypuszczeniem. Nie sądzę, iżby z poddanyimi wielkich mocarstw w zwykłych okolicznościach wolno było mogło postępować w podobny sposób. Chodzi tu o znaczenie i powagę naszego państwa, a sądzę, że gdy chodzi o obronę jego znaczenia i powagi, zgodzą się z nami wszyscy obywatele jego bez różnicy krajów, narodowości i barwy politycznej.

Stosunki międzynarodowe opierają się bądź na ogólnych zasadach prawa narodów i prawie zwyczajowem, bądź na traktatach międzynarodowych, bądź na stosunkach wzajemności. Żaden z tych względów nie może służyć do usprawiedliwienia zarządzeń bawijskich w Prusiech.

Co się tyczy zasad prawa narodów, wyczerpano w Europie wykonywanych, to nie ulega wątpliwości, że każde państwo na mocy swej udziałności (souveraineté) posiada prawa wydalania obcych, ale tylko pojedynczo — ale winne jest każde takie zarządzenie usprawiedliwić względami państwowego porządku i bezpieczeństwa lub dobra polspolitego. Obcy, zamieszkał w państwie, używają tem większej opieki prawa. Cóż się dzieje obecnie w Prusiech? Nie pojedynczo, lecz masami wydalają austriackich obywateli z powodu ich narodowości i wyznania, powodu, który nie może znaleźć usprawiedliwienia wobec europejskiego prawa narodów. Przypominam, jakiego ciepłotenia doznało w swoim czasie wydalanie chrześcian z Marokko i z Buehary. A tutaj wydalają katolików z państwa chrześcijańskiego, a rząd austriacki, przeciw którego obywatelom te zarządzenia są skierowane, oświadcza, że na to poradzić nie może. Może jednak wydaleni cięgnięli jaką winę na siebie? Przeciwnie! Żaden z nich nie podniósł zarzutu, że się stał niebezpiecznym dla publicznego porządku lub bezpieczeństwa. Byli to ludzie spokojni i pracowici; poczucie oddawna osiadli w królestwie Pruskiem; jedyną ich winą był język i wyznanie. Znam je-

den przypadek, że rodzina oddawna w Prusiech osiadła na ziemskim majątku otrzymała rozkaz wydalania się, jedynie z powodu, że jej ojciec, dziś już zmarły, wstąpił był do służby publicznej w Austrii, i tym sposobem uzyskał dla siebie, żony i dzieci obywatelstwo austriackie. Inny osiadł w Toruniu już w r. 1865 i wykonywał tam spokojnie swój przemysł. Dziś otrzymał rozkaz powrotu do Austrii. Wielu robotników pilnych i uczciwych utraciło swoje miejsca i pracę, błąka się bez przytulku, wydani na pastwę głodu i nędzy.

W jednym z pism półrządowych była raz zmianka, że właściwą przyczyną wydalania tych ludzi była konkurencja, którą czynili krajowcom. To nas sprzawda na pole traktatów międzynarodowych. Bo przecież traktat handlowy z r. 1851, najuczciwiej zabezpieczył obywatelom austriackim wolną zarobkowanie w Niemczech, a na tym punkcie przestaje rzecz być wewnętrzną pruską, i staje się międzynarodową między państwem niemieckim a Austrią, której rząd winien wykonywać postanowienia traktatu.

Co do wzajemności międzynarodowej, to jakie istnieją stosunki? Wskutek wolnościowej konstytucji austriackiej wszyscy cudzoziemcy w ogóle, a pruscy obywatele w szczególności, używają tutaj jak najszerszej swobody pobytu i zarobkowania. Nikomu z nas nie przyszłoby na myśl, domagać się ich wydalania z powodu narodowości lub wyznania, chociaż n. p. w Galicji wielu Prusaków, niemieckiego pochodzenia, posiada majątki, lub oddaje się przemysłowi. My pierwsi byłibyśmy przeciw ich banicji, bo uważalibyśmy taki postęp za sprzeczny z zasadami ludzkości i słusności. A co dopiero powiedzieć, gdy sobie przypominamy sojusz przyjaźni, jaki istnieje pomiędzy Austrią a Niemieckim cesarstwem? Można w takim postępowaniu dopatrywać dowodów lub skutków przyjaźni? Daleki jestem od wszelkich niewczesnych insynuacji, jednak nie mogę pominąć milczeniem, jak łatwo złośliwi mogliby się dopuścić twierdzenia, że właśnie we wspomnianym sojuszu należy szukać źródła surowych zarządzeń przeciw Polakom wydalanych. Ja tego nie przypuszczam, wskazałem jednak, do jakich konkluzji doprowadzić może taka logika faktów.

Sądzę, że dowiodłem, iż rozkazy banicyjne, przez pruski rząd wydane, żadną miarą nie mogą być uważane wyłącznie za wewnętrzną sprawę państwa pruskiego. Są one w wysokim stopniu międzynarodowe, dające rządowi austriackiemu prawo, i wkładające na niego obowiązek, dążyć do ich cofnięcia.

Takie jest moje zdanie. Przyczyniłoby się w wysokim stopniu do uspokojenia umysłów w naszym kraju, gdyby e. k. rząd oświadczył, że stoi na tem samem stanowisku, i że dokoła wszelkich staran, żeby normalne stosunki na granicy dwóch zaprzyjaźnionych państw jak najrychlej zostały przywrócone.

Przeżalam sobie przeto przedłożyć rządowi następujące pytania, i upraszam o uprzejmą na nie odpowiedź:

1. Czy ces. i kr. rząd wspólny uważa groźne wydalanie z Prus obywateli austriackich, a zwłaszcza narodowości polskiej, które w ostatnim czasie stało się wiadomem, a które, jak wyznano, wywołane zostało „wypaczeniem stosunków wyznaniowych i językowych”, za dające się pogodzić z zasadami powszechnego prawa narodów w ogóle, z międzynarodowemi stosunkami prawnymi i z założeńiami, na jakich opiera się istniejące przyznanie przyjaźni między Austro-Węgrami a Niemcami; albo jakie też inne powody, mające znaczenie wobec prawa, sprzeczne z niezwyczajem, a dla dotkniętych arcydotkliwie kroki wyjątkowe?
2. Jakże stworzone tem położenie rzeczy da się pogodzić z artykułem 19. zawartego między Austro-Węgrami a Niemcami dnia 23. maja roku 1851, a dotychczas obowiązującego traktatu handlowego, wedle którego obywatelom państw kontraktujących pod względem otworzenia i prowadzenia procedury handlowego i przemysłowego, tudzież zwiedzenia targów i wielkich jarmarków, wzajemnie poręczona jest najzupełniejsza równość z własnymi obywatelami, podczas gdy zarazem mogą obowiązywać w Prusach ordynacje procedu-

rowej do otworzenia i prowadzenia procedury, nieścięśnionej policyjnie, wystarcza zgłoszenie się z nim do właściwej władzy, a prawa tego są sądowne, ani administracyjnem orzeczeniem odjąć nie można, z wyjątkiem wypadków wyraźnie wyszczególnionych w ustawach podatkowych?

3. Jakich sposobów myśli ces. i kr. rząd użył w drodze dyplomatycznej, aby uzyskać cofnięcie rzeczonych zakazu wydalania, a wyjednać i zabezpieczyć obywatelom austriackim, mianowicie także obywatelom polskiej narodowości opiekę prawa za granicą, w tym wypadku w Prusach, jakiej słusznie zażywają w Austro-Węgrzech na mocy obowiązującej tu liberalnej konstytucji obywatelowej, a mianowicie także obywatele pruscy bez względu na język lub wyznanie?

4. Co myśli ces. i kr. rząd uczynić, aby nadwzględą wydalaniem z Prus swobodę ruchu między tutejszymi a tamtejszymi obywatelami, która mieszkańcom prowincji dawniej polskich i tak już poręczona jest prawomocnem dotychczas stypulacjami traktatu wiedeńskiego z r. 1815., zabezpieczyć także w wykonaniu artykułu 19. traktatu handlowego między Austro-Węgrami a Niemcami z dnia 23. maja r. 1851?

L W Ó W d. 12. LISTOPADA.

Daremni okazują się wszelkie przedstawiania i dowodzenia polskich i czeskich członków delegacji w sprawie języka niemieckiego odnośnie do armii — p. minister wojny uważa szkolnictwo austriackie w okolicach nie-niemieckich za robaka, który roztoczył się, spojność, bitność armii. Wykazano p. ministrowi, że w Austrii zrobiono nietylko w szkołach średnich, ale nawet w ludowych dla języka niemieckiego nieskończenie więcej, i to drogą ustaw, p. minister ciągle stawia za wzór rozporządzenie węgierskiego ministra oświaty. Nietylko z obecnego stanu rzeczy p. minister nie jest zadowolony — ale stawia jeszcze żądania, aby we wszystkich ludowych szkołach słowiańskich na tyle uczono języka niemieckiego, żeby każdy ich uczeń mógł sprawować służbę meldunkową podoficera!

Vaterland, wykazując, że przeciw wywodom del. Jaworskiego minister wojny nie umiał przytoczyć ani jednego faktu, zapytuje: „I cóż by pomogło, choćby we wszystkich słowiańskich szkołach ludowych uczono niemieckiego języka? To przecie rzecz jasna, że chłopak w czasie od ukończenia szkoły do rekrutacji zapomniałby całą tę drobną niemiecczyznę. A zatem nie pozostawało by nic, jak tylko chwycić się gwałtownego germanizowania — a o tem przecie możemy być nie może!”

Centralistyczni delegaci ciągle podjudzają przeciw Czechom i Polakom — a oni to przecie dowiedli, że w czeskich szkołach średnich nie wolno uczyć obowiązkowo języka niemieckiego, — a to z powodu, aby znowu niemieckie średnie szkoły w Czechach nie mogły być zniewalane do obowiązkowej nauki języka czeskiego. I o tem powiedziano p. ministrowi wojny — ale napróżno!

A gdy cesarz z taką troskliwością poświęca się sprawom armii, i gdy minister wojny jest głównym w tych sprawach dla cesarza referentem — to rzecz jasna, jak koniecznem jest, aby cesarz był przez kogoś jeszcze innego, a nie przez samego tylko jen. Bylandta oświeconym w tej ważnej sprawie, która się właśnie toczyła w delegacji. Żąd pochodzi wpływy, sprawujące, że w tej kwestji minister wojny żadnym wywodom i dowodom delegatów polskich i czeskich nie wierzy, a oświeconym w przyszłości życzenia, któreby zachwyciły całym szkolnictwem ludowem i wręcz walkę narodowościową wywołać mogły — łatwo się domyśleć. Ale ponieważ tak są potrzebne, ponieważ mir narodowościowy, jaki jest, związany jest z osobą cesarza, z jego znaną, doświadczoną życzliwością dla ludów — więc tem energiczniej należy przedstawić owo wpływasz jasnym i dokumentem przedstawieniem rzeczy — choćby nie przez samego hr. Taaffe'go!

Onegdajszą odpowiedź ministra spraw zagranicznych hr. Kalnokiego na interpelację dr.

Czerkaskiego w sprawie banicji pruskiej, nie zadowolila interpelanta — ale zadowolila centralistów, nawet p. Demla, który przecie tak siarczysto uderzył był na te banicje. Natomiast *Nova Presse* dobitnie występuje przeciw wywodom hr. Kalnokiego — było dlatego życzliwie, że chodzi o Polaków, bo tychby pozwoliła przebrać Prusakom, ale że chodzi, i to przeważnie o... żydów. P. minister zaś myślał utłaskać polskich delegatów tem, że znaczna część wydalonych są to tylko żydzi.

Przebieg tej rozprawy podajemy poniżej. Co zaś znaczy zapewnienie ministra, że rząd wszelkich dokoła starań ku obronie interesów obywateli państwa — widzimy z tego faktu, że pozwolenie na zbieranie składek dotychczas nie zostało wydanem, choć by przyrzekł hr. Taaffe w Izbie posłów i dyplomatycznych pertraktacji wcale nie potrzeba, gdyż mówią z Bismarkiem, sprawa to czysto „wewnętrzna”.

Korespondencja „Gazety Narodowej”

Krakow d. 11. listopada.

(fs) Smutne tu dochodzą z Wiednia wiadomości od osób, które tam obecnie bawią, a stykając się z polskimi członkami delegacji, mają od nich sposobność poinformowania się o sytuacji. Otóż osoby te donoszą, że wystąpienie ministra wojny hr. Bylandta skierowanem było wprost i stanowczo przeciw narodowemu urzędowi szkoły, co w telegramach przysłonięto, a co w pierwszym rządzie dotychczas musi Galicji i Czechy.

Osoby te donoszą dalej, że między hr. Bylandtem a hr. Taaffe'm istnieje pewna dysharmonia i że ścierać się oni mają, acz zupełnie delikatnie, na tych polach i na tej arenie, na której to jest możliwem, to jest u dworu.

Jeżeli tę zupełnie autentyczną okoliczność weźmiemy na uwagę, jeżeli związany dajemy na podnoszące się pogłoski o możliwym ustąpieniu hr. Piny, doświadczone relacje o niezadowolenu hr. Schönborna; jeżeli uprzytomnimy sobie intrygi Lienbachera i rozerywany już na początku kadencji parlamentarnej pierścien żelazny prawy — to zaiste przyznać trzeba, że horyzont polityczny bynajmniej różowem chmurkami nie jest zasiany, a zaiste nas interesować to musi bardzo wobec naszych wrażliwych nieraz sprzymierzeńców.

Zanotować wszakże jeszcze muszę, że osoby, o których wyżej mówię, wyrażają się bardzo korzystnie o energicznej akcji polskich członków delegacji, w sprawie zapewnienia na przyszłość dostawy dla armii przedmiotów wyrobionych w kraju, — co stanowi żywotną kwestję dla naszego przemysłu krajowego. Mianowicie p. Chrzastowski zrobił z tej kwestji sprawę poniekąd osobistą, i poświęca jej z całym zapałem i właściwie sobie zabiegliwość. Prawda, że na razie nie da się nic zrobić, ale przecie lat kilku powinienem posłużyć do należytego przygotowania sprawy tak w kraju, jak w Wiedniu. Nie można bowiem polegać na przyrzeczeniu p. ministra wojny, aby d. 1879 lub 1880 sprawę „dokładnie rozprawy” w duchu dalszej decentralizacji dostaw.” To też postawie nasi wieczerze o tem dobrane i będą niezawodnie pilnowali tej sprawy i przypominali, o ile się da, konieczność rychłego rozpatrzenia się nad dostawami w kierunku korzyści dla krajow. Być może, że znowu do tej sprawy zwoływane będą ankiety, a wiadoma to przecie rzecz powszechnie, jak długo w takich ankietach trwa zastanawianie się, zanim orzeczenie piłyjskie zapadnie.

Równoległe wszakże z akcją we Wiedniu musi się toczyć akcja w kraju i warto, aby powstał komitet rzemieślników, przedstawiających kraj cały, w którymby brał także udział członek Naczynia krajowego, a któryby mógł znieść się z naszymi postami i przedstawiać im w danej chwili albo potrzebne statystyczne wyjaśnienia, albo aktualne dążenia i organizację rzemieślników, otrzymującą nawzajem od posłów potrzebne wskazówki. Wiem, że taki komitet czy jak nazywać te organizacje, wybrany już był na zjeździe rękodzielników we Lwowie, nie wiem

Kobiety o sobie samych.

Stanton: „Kwestja kobieca w Europie” w przekładzie polskim. — Warszawa 1885.

Skreślił C. (Ciąg dalszy).

Bezpośrednio po Rosji należy się wzmianka o Grecji. I tu od r. 1870 studują kobiety na uniwersytetach, od r. 1873 składają egzamina na wyższe stopnie naukowe. W Upsali i Lund cały rok szkolny wykazuje przybytek uczennic, i jest przychylny dążnościom umiarkowanej emancypacji i dostarcza wiele środków do samodzielnego życia. W Upsali, gdzie przy szpitalach położniczych szkoły medycy, a nawet pobudowa osobne zakłady położnicze, w których kobiety uczą się gospodarstwa, manipulacji z nabią i t. p. Dozwolono także zajmować się chirurgią i dentystryką; w Upsali, gdzie przy szpitalach położniczych szkoły medycy, a nawet pobudowa osobne zakłady położnicze, w których kobiety uczą się gospodarstwa, manipulacji z nabią i t. p. Dozwolono także zajmować się chirurgią i dentystryką; w Upsali, gdzie przy szpitalach położniczych szkoły medycy, a nawet pobudowa osobne zakłady położnicze, w których kobiety uczą się gospodarstwa, manipulacji z nabią i t. p. Dozwolono także zajmować się chirurgią i dentystryką;

W kwestji politycznych praw dla płci pięknej zrobiono w Szwecji bardzo mało, chociaż i jak prawie wszędzie, nie brak już obecnie dodatnich rezultatów. P. Olivecrona najzupełniej bardzo jest zadowolona z dotychczasowych zdobyczy i przepowiada, że takowe w niedalekiej przyszłości postawią obywatelki Szwecji na jednakowym z jej obywatelkami intelektualnym i społecznym poziomie. — (Czy to nie za przesady optymizm, nie chcemy rozstrzygnąć: owa „niedaleka przyszłość” najbliżej wykaże).

Na dalszym planie, poza Anglią, Rosją i

Szwecją, pod względem postępu w sprawie emancypacji kobiet, stoją Francja, Włochy, Szwajcaria i Dania.

Już od wielkiej rewolucji datują się we Francji pierwsze usiłowania w tej kwestji, która w ciągu bieżącego wieku przechodziła różne fazy, raz doznaje poparcia, to znowu bywa usuwana z porządku dziennego, stosownie do tego, czy więcej lub mniej przychylny rząd staje u steru państwa. Za czasów wszystkich rewolucji, kiedy hałas skrajnie postępowe zagłuszają zwyczajnie wszystkie inne, i kobietom udawało się posuwać naprzód swą sprawę: za restauracji i cesarstwa konserwatywne tendencje brały znowu górę i w walce o emancypację następowała dłuższa lub krótsza przerwa. Ale zupełnego zastoiu nie było nigdy. Każdy okres dziejów francuskich XIX. wieku wykazuje szereg czasopism periodycznych i dzieł poświęconych kwestji kobiecej. Każdy wydaje zastęp mężczyzn i kobiet, oddanych propagowaniu i obronie praw upośledzonej wedle ich zdania płci żeńskiej.

Za ostatniej rzezczypospolitej nabrał ruch w tym kierunku nowego życia i siły. W lecie r. 1873 odbył się w Paryżu pierwszy międzynarodowy „kongres obronców praw kobiecych”. W ostatnich latach powstały trzy nowe towarzystwa, których zadaniem praca nad polepszeniem stanowiska kobiety. Mimo to stosunkowo mało jeszcze zrobiono. Wobec prawa a Francuzki, wedle p. T. Stanton, upośledzone, a nawet ciężko pokrzywdzone. Pracy około poprawy edukacji nie można również nazwać rozległą i w skutki bogatą. Faktycznie dopiero w r. 1880 po długiej i ciężkiej walce przeszedł wniosek Kamila Sée, który daje dziewczętom możność korzystania z wyższej nauki. Liczne licea żeńskie, potworzone na skutek tego ustępstwa, cieszą się niejakim na-

plywem uczennic. Do uniwersytetu miały kobiety dostęp już od r. 1866. Od tego czasu po r. 1882 udzielono korzystającym z tego przywileju studentkom 109 stopni uniwersyteckich: między niemi 21 doctorów w medycynie. Mając zamknięte drogi zarobkowania w instytucjach publicznych, muszą się Francuzki ograniczać na pracy, że się tak wyrażymy, prywatnej, ale że i w tym kierunku napotykać one na znaczną konkurencję mężczyzn, więc położenie kobiet w rzezczypospolitej jest w ogóle bardzo przykre i wymaga koniecznych zmian w najbliższej przyszłości.

Główna praca skupia się około sprawy edukacji: poziom wykształcenia kobiet jest mimo to (z małemi wyjątkami) dotychczas bardzo niski. Uniwersytety włoskie nie są przed niemi zamknięte: ale nie ma przykładu, żeby która Włoszka XIX. wieku skorzystała z tej wolności. Wobec przeważającej ciemnoty, nie dziw, że nie poruszono jeszcze we Włoszech takich spraw, jak kwestja wywalczenia kobietom równouprawnienia politycznego z mężczyznami itp.; nie można też mieć nadziei, aby zadania te przedkroczono na porządek dzienny wobec nawału tylu innych donioślejszych spraw, dotąd nie załatwionych.

Wiele się mówi o Szwajcarii, jako ojczyźnie wszelkich swobód i piastuncie wolnościowych idei i postępowych prądów. Tymczasem rzeczpospolita ta, jako całość wzięta, jest jednym z ostatnich krajów europejskich, jakie się przychyliły do częściowej emancypacji kobiet. Jedyna Genewa, której ustawodawstwo przeniknione jest duchem prawdziwego liberalizmu, może się wykazać istotnie doniosłymi zarządzeniami odnośnie do położenia społecznego swych obywateli. Obok wlecia ustępstw w dziedzinie prawa cywilnego podnieść wypada, iż założono tu już przed trzydziestu laty znakomite żeńskie szkoły średnie i otworzono kobietom wstęp na wszystkie fakultety uniwersytetu. Leż to są już i wszystkie zdobycze, jakimi się mogą cieszyć kobiety genewskie. Liczne towarzystwa, zakładane celem obrony praw płci żeńskiej itp., obudowały wprawdzie w Szwajcarii chwilowy ruch i entuzjazm dla sprawy emancypacji; ale ostatecznie skończyły się na rezultatach niepraktycznych, lecz jedynie, żeby się tak wyrazić, teoretycznych, bo na uchwałach i konkluzjach, dotąd niezrealizowanych.

Nie o wiele lepiej w ogóle, a w wielu względach nawet gorzej, niż w ostatnich dwóch krajach, ma się rzecz w Niemczech, Niemki, z natury mało przedsiębiorcze, nie dążą do reform gwałtownych. Działania ich mają przeważnie charakter konserwatywny. Naj

wspomnianego dziennika, że nie wszyscy Niemcy podzielają polakożercze zapatrywania — to nas jest tylko dowodem, że p. Farina rozumie swój interes handlowy.

Włocławek Grotgerowski — przypominamy — że się dziś w sali kasyna miejskiego stało młodzi. Blizsze szczegóły podają afisze.

Amatorskie przedstawienie połączone z koncertem, odbędzie się w przyszłym tygodniu w kawiarni miejskiej na dochód Towarzystwa „Bratniej pomocy” słuchaczy politechniki we Lwowie. Towarzystwo to ze względu na swój cel humanitarny zasługuje na wszelkie poparcie naszej publiczności; dodajemy nadto, że program jest wielce oryginalny, a w wykonaniu jego biorą udział wybitne nasze siły artystyczne.

Koncert muzyki wojskowej odbędzie się w niedzielę w sobotę dnia 14. bm. o godz. 7. wieczorem. Lista otwarta, Bilety wydawane w sobotę do godziny 4. popołudniu.

W niedzielę dnia 15. listopada b. r. o godz. 10. popołudniu w sali ratuszowej odbędzie się zebranie urzędników państwowych, w celu postanowienia co uczynić wypada w sprawie podwyższenia pensyj dla wdów i datków dla sierot po urzędnikach i sługach państwowych.

Wpisy na członków Tow. tyżniarzy odbywają się w handlu płócien p. Buschaka. Przyjmują na ślizgawkę, wpisy na bieżący sezon, nie później niż 15. listopada.

Nadzwyczajne zgromadzenie członków czynnych (obu obrotów) „Lutni” odbędzie się w piątek dnia 14. listopada o godz. 7. wieczorem w sali kasyna miejskiego.

Zabranie poufne leśników odbędzie się w niedzielę dnia 18. bm. o godz. 6. wieczorem w lokalu Towarzystwa dobrodziejstwa państwa nr. 20, ulica Kopernicka I. piętro.

Stacja klimatyczna w Zakopanem. Według sprawozdania przez namiestnictwo statutu, stacja klimatyczna w Zakopanem wejdzie w życie w roku przyszłym. Osoba bawiąca w Zakopanem więcej niż 7 obowiązuje być w myśl tego statutu, oglądać 2 zł., rodzina złożona z trzech osób 5 zł., każda osoba w rodzinie po nad 3, płacić winna 1 zł. Jeżeli zarząd stacji utrzymywana będzie stałą muzyką przez cały sezon, natomiast wolno będzie mu pobierać nadto po 50 ct. od każdej osoby prócz wyżej wspomnianej taksy.

Eksprokurator czerniowiecki Mehoffer otrzymał w drodze łaski pensję 1200 zł. rocznie.

Bójka w Tarnopolu zaszła onegdaj bójka między porucznikiem kawalerji a jednym z tamtejszych kupców, w której porucznik wyszedł bez szwanku i szabl.

Wypadki zamieszane. W Włocławku powieszono w niewłaściwym miejscu zwłoki kobiety dwudziestoletniej wyrzucone przez wodę Dniepru. Na zwłokach nie znaleziono śladów gwałtownej śmierci — Marjanna Stróżowa, właścianka z Ostryni w pow. tłumackim, żyjąc w ciężkiej niezdolności ze strony synową Anną, z zemsty zadusiła onegdaj jej siostrę, a swego wnuka. Potworna kobieta oddana sądu. — W gorzeli dworskiej we wsi Zamku pow. rawickim, wskutek pekania kotła drewnianego brązowego, zostało mocno poparzonych pięciu robotników. — Podczas zamieci śnieżnej d. 30. z. m. jak donoszą, zdarzyły się dwa wypadki zamieszane, a to w pow. dolinickim i rawickim; w pierwszym włościanin Michał Wołoszynowicz, w drugim Fedko Nowosad, wracający do domu w stanie nietrzeźwym.

Wiadomości policyjne z d. 11. listopada r. b.: w kradzieżach piasek (złoty) okradziony brzoźwymi, czarnym piasek okradziony z takim kolierzem wart. 24 zł., kaszmirową suknię z falbanami, z której samą kataną, wart. 12 zł., zakiet koloru fioletowego bez podszewki, noszony, wart. 3 zł., powieszono z pierzyny.

W Starem mieście skradziono parę koni wadliwych, bulano-migdałowego koloru 7-letniego z czarną grzywą, i karo-gniadego z gwiazką na czole 2-letniego.

Znaleziono „Landwehrpas i dwa świadectwa Bazylego Stecia, 3 kluczyki na tasimce na Watach hetmańskich.

Na weteranów z r. 1831. złożył p. L. Rychłowski 10 zł.

Dia wydalonych z Prus: Stanisławowska „Gwiazda”, z przedstawienia amatorskiego „Gwiazda Syberji” 15 zł.

Do komitetu opieki nad wygnanymi z Prus wpłynęły następujące datki: Uczennice VII i VIII klasy szkoły wydziałowej żeńskiej 5 zł. Kłosaż jednego gimnazjum lwowskich 34 zł. i in. et.

Jutro w piątek d. 13. listopada: św. Stanisław K.: — św. Kosmy.

W Rzymie na dworcu kolejowym aresztowano w tych dniach właściciela katarzynek, który wybrał w świat, uwożąc ze sobą chłopca katolika i dwoje dziewcząt niżej lat 14, które kupił w Włoszech po 8 franków. W ostatnich rewelacjach *Pall Mall Gazette* dziwno się, z kąd są w Londynie w tak znacznej liczbie dziewczęta włoskie. Otóż tacy to katarzyńskie i inne tego rodzaju indywidua prowadzą poprostu handel ludźmi i dziećmi wioskami wywożą za granicę. W Paryżu, Londynie i w Ameryce znajdują się tak zw. „padroni”, którzy ten towar skupują i używają go oszczędnie do grania na katarzyńskich, obnoszących małą itd., częściowo zaś do haniebnych celów. Władawo temu pewien Włoch w Ameryce oskarżony nawet jednego konsula włoskiego, że po roznych miastach amerykańskich ma konspiracyjnymi takimi „padronami”. Piękne to zaiste stosunki!

W Meksyku powstanie w tym roku pierwszy seminarjum nauczycielskie, na które kongres wyznaczył 100,000 dolarów.

W Southampton, w parku Queen, odsłonięto pomnik, wzniesiony na cześć generała Gordona. Wzrost, pomieszczony na czterech stronach dolnej części postumentu, przedstawia generała Gordona w jego potrojnym charakterze, jako żołnierza, administratora i filantropa, wymienia te części swiata, które stały w najcięższym związku z jego kolejami życia i kończy się cytacją z jego ostatniego listu do siostry: „Jestem, Bogu dzięki, zupełnie szczęśliwy i starałem się, jak Lawrence, spełnić mój obowiązek”.

Sprytne odpowiedzi. Minister królowej Anny, Elżbiety, Hatton, ukazał się pewnego razu na dworze w nowych butach. „Młordzie!” — zawołała królowa, — „otacza was jakaś niemila atmosfera, pochodzi ona może od butów waszych?” — „Nie, królowo!” — odparł minister. „Nie skóra wydaje je przykra woń, lecz pleśń, która z powodu tece próby, które wasza królewska mość postanowiła odkładać każę”. Królowa rzuciła królowi groźne spojrzenie, niemniej kazala sobie prosić owe przedstawić i we dwie godziny później wszystkie zażęte petycje zostały załatwione, Elżbieta zaś z uśmiechem pożegnała ministra, mówiąc: „Mądry z was człowiek, milordzie!”

dzie; pragnę, aby teka wasza nigdy już nie za wierała pleśniący prób. Do widzenia!”

Niebywały skandal miał miejsce w sądzie w Viterbo, pod Rzymem. Sędziowie przysięgli wydali wyrok ulewiniający w sprawie oskarżonego o morderstwo Sycylijozka, Calvagno, i jego domniemych spólników, jakkolwiek kilku z nich przynależało do winy. Gdy przesyłano zaproszenie *coram publico* przeciw wyrokowi, ludność, zebrała przed gmachem sądownym, wtargnęła do sali, choć zamordować prezesa i jenerałego prokuratora, którzy z trudnością zdołali uciec przed rozjątrzoną tłumem. Prezes sądu obecnie oskarża obronców, którzy są wszyscy deputowanymi, że przekupili przysięgłych. Jako odpowiedź na to oskarżenie, zażądała muncypalność Viterbo bezwzględnej dymisji prezesa. Całe to zajście zwraca powszechną uwagę we Włoszech, albowiem proces Calvagno trwał lat dziesięć i rozstrzygnięty już był przez 6 sądów przysięgłych po to, aby się zakończył niewinnieniem. Akta, zebrane do tego procesu, obejmują 120 tomów.

W magazynach paryskich, jak donosi *Figaro*, ukazał się automatyczny przyrząd Żerańskiego, służący do natychmiastowej oprawy książek. Francuzi wynalazkowi temu oddają należycie pochwały.

Telegramy targowe z dnia 11. listopada: Wiedeń: Pszenica za 100 kilo — zł. do — zł.; żyto 8.19 zł. do 8.20 zł. Okowita 26. — do 26.25 zł. Budapeszt: Pszenica za 100 kilo na wiosnę — do — zł.; rzepak na sierpień-wrzesień — do — zł. Wroclaw: Pszenica — do — m. żyto — do — m. owies — do — m.; rzepak, spirytus — do — m., 100 m. — zł. — c. Berlin: Pszenica 30ł. na październik 158.26; żyto — m.; okowita 37.60 m.; olej rzepakowy — do — m.; Paryż: Mąka za 159 kilo 47.25 franków; olej rzepakowy — do — fr.; okowita — do — zł. Brama loco 760, Hamburg loco 760; na listopad 750, na listopad-grudzień 765, Antwerpia: na październik 19%, Nowy-York: 8%, Filadelfia 8%.

Wiedeń d. 5. listopada. Na dzisiejszy targ dowieziono nierogacizny żywej a mianowicie: Ciężkich węgierskich i średnio ciężkich 3253, galicyjskich warchlaków 3781, razem 5034 sztuk. Płacono ciężkie węgierskie od 41 zł. do 42 zł. — ct., średnio ciężkie węgierskie od 33 zł. do 39. — zł., warchlaki galicyjskie od 30 zł. do 37 zł. za 100 kilo żywej wagi.

Wilhelm Amirovic & K. Schels

Wiedeń d. 10. listopada. Na targ dzisiejszy dowieziono nierogacizny: 1321 sztuk ciężkich bagonów, 1932 sztuk średnich bagonów, 4226 sztuk warchlaków. Płacono za ciężkie bagony od 40 zł. do 42 zł., za średnie bagony od 38 zł. do 40 zł., za warchlaki od 28 zł. do 38 zł. za 100 kilo żywej wagi bez podatku.

A. Krzysztowicz & Com.

Wiedeń dnia 9. listopada. Na dzisiejszy targ przypędzono bydła rzeźnego 2948 sztuk, między tem 367 sztuk paszowych, a mianowicie: 991 sztuk galicyjskich i bukowiańskich, 676 sztuk węgierskich i 1391 sztuk niemieckich. Płacono za woły galicyjskie i bukowiańskie od 54 do 58, osobl. do 59, za węgierskie od 55 do 59, osobl. do 63 zł. — c., za niemieckie od 54 do 63 zł., osobl. do 65. — zł., za bawoły od — do — zł. za 100 kilo bitej wagi. Za paszowe galicyjskie płacono od 50 do 52 zł. za 100 kilo bitej wagi. Targ był mdły, towaru dobrego mało, cena utrzynała się z przeszłego tygodnia, wszystkiego nierozprzedano.

A. Krzysztowicz & Com.

Wiedeń dnia 9. listopada. Na dzisiejszy targ w Preszburgu spędzono bydła opasowego 1832 sztuk, a mianowicie 993 węgierskich, 214 serbskich i 175 niemieckich. Płacono za węgierskie od 56 do 60. — osobl. do 62 zł., za niemieckie do 60 zł., osobl. do 64. —, za serbskie od 48 do 55, osobl. — zł. za 100 kilo bitej wagi. Targ był mdły, cena przy dobrym towarze spadła o 1 zł., przy miernym utrzymała się z przeszłego tygodnia.

A. Krzysztowicz & Com.

może minister zapewnić, że i dzisiaj jest Bośnia równie spokojna, jak ja Chlumetki w ciągu lata widział i niema bynajmniej oznak, aby ten zadawalający stan uległ zamąceniu w jakimkolwiek bądź kierunku. Minister zapewnia dalej, że ustawienie poinformowuje się o położeniu w tym kraju, i że żaden wypadek nie może go zajść niespodzianie; stwierdza następnie, że warunki bezpieczeństwa publicznego polepszają się stanowczo z roku na rok, co najwłaściwie jest dowodem konsolidowania się stosunków w tych krajach.

Kallay przypomina, że na wieść o przybyciu cesarza na granicę bośniacką, zmanifestował się ogólny ruch w całej ludności. Wszyscy chcieli udrząć się na granicę, aby widzieć cesarza, tak że władze nie potrzebowały szerzyć zapału, ale musiły go raczej tamować, jeśli nie miały dopuścić do formalnej węgrowski ludów. Wrażenie, jakie deputacja odniosła po przyjęciu u cesarza, było głębokim, oddziaływa dotąd w kraju, i będzie w przyszłości miało błogie skutki.

Mowca rozwija następnie szczegółowo ekonomiczne i handlowe stosunki tych krajów, powtarzając w ogólności te same wywody, które złożył w delegacji węgierskiej.

W szczegółowej rozprawie został przyjęty kredyt okupacyjny na r. 1886.

Następne posiedzenie w piątek wieczorem.

Rzym d. 11. listopada. Izba deputowanych została zwołana na dzień 25. bm.

Paryż d. 11. listopada. Biuro Izby ukonstytuowało się. Wszyscy prezydenci i sekretarze należą do stronnictwa republikańskiego.

Nisz d. 11. listopada. Urzędowanie zaprzeczają paryskiej tendencji wiadomości, że król serbski zawiadomił niektóre gabinety o bliskim przekroczeniu granicy.

Paryż d. 12. listopada. Rozporządzenie ministra Skarbu upoważnia do emisji 45 milionów bonów państwowych.

Petersburg d. 12. listopada. Jenerałny konsul Sorokin odejść do Konstantynopola. Według *Norw. Wremia* ma on rozkaz powrócić do Filipopolu i objąć napowrót swoje urządowanie.

Soňa d. 12. listopada. Z powodu oficjalnych zapewnień rządu serbskiego, że nie było pogwałcenia granicy bułgarskiej przez wojska serbskie, podaje rząd bułgarski do wiadomości, że wydał rozkaz, aby 300 serbów, którzy jeszcze znajdują się na terytorjum bułgarskim, w okolicy Trna raktowano jako rozbójników.

Lwów, z Izby handlowej d. 12. listopada 1885

1. Akcje za sztukę.

bez kuponu bieżącego piątą żądają bez dywidandy

Kolej galic. Kar. Lud.	200 zł. m. k.	226 25	229 50
„ lwow.-czern.-jass.	200 zł. w. a.	224 00	227 50
Banku hypot. galic.	200 zł. w. a.	273 —	277 —
„ kred. galic.	200 zł. w. a.	225 —	230 —

2. Listy zastawne za 100 zbr.

bez kuponu bieżącego:

Tow. kred. galic.	5 prc. w. a.	99 00	100 —
„ „ „	4 „ „	90 35	91 35
„ „ „	5 „ okres.	99 —	100 —
„ „ „	4 „ „	87 25	88 25
Banku krajowego	4 1/2 % w. a.	91 50	92 50
Banku hyp. galic.	6 „ „	101 50	102 50
„ „ „	5 „ „	96 50	97 50
„ „ „	5 wyl. z 10% prm	98 65	99 65

3. Listy dłużne za 100 zbr.

G. Z. kr. wł. (d. 6%)	3% w likw.	57 —	59 —
„ „ „	5% 2 1/2 %	53 —	56 —

4. Obligacje za 100 zbr.

Indemnizacyjne galic.	5 prc. m. k.	102 40	103 40
Kom. bank. kraj. 5 pr. w. a. lem.		97 —	98 —
Pożyczka kraj. z r. 1875 6 pr. w. a.		102 75	104 —
Pożyczka „ „ 1883 4 1/2 %		90 50	91 50

5. Losy.

Miasta Krakowa		18 —	20 —
„ Stanisławowa		23 50	25 50

6. Money.

Dukat holenderski		5.86	5.96
Dukat cesarski		5.89	6. —
Napoleondor		9.93	10.04
Półimperjal rosyjski		10.23	10.33
Rubel rosyjski srebrny		1.54	1.64
„ papierowy		1.22 1/2	1.24 1/2
100 marek niemieckich		61.55	62.25
Srebro		—	—
Kupony w srebrze		—	—

Teatr, literatura i muzyka.

Repertuar teatralny. Dzisiaj we czwartek dnia 12. b. m. „Gasparone”, opera kom. w 3. akt. K. Millückera.

W Piątek d. 13. b. m. po raz pierwszy: „Karjerowicz” komedia w 4. aktach J. Bliżnińskiego. Tytułową rolę odtworzy p. Lubicz.

W Sobotę d. 14. b. m. „Aida”, opera w 5. aktach Verdi’ego, z panją Arklowa.

W Niedzielę d. 15. b. m. popołudniu po raz trzeci: „Żona cudzoziemca” wieczorem „Gasparone”

W Poniedziałek d. 16. b. m. po raz drugi „Karjerowicz”.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Sprawozdanie

o stanie urodzajów we wschodnich powiatach Galicji ułożone z raportów statystycznych Towarzystwa gospodarskiego.

Zamykając niniejszem tegoroczne nasze sprawozdanie o urodzajach we wschodnich powiatach Galicji, wypada nam podać wysokość plonu roślin okopowych, o ile tego w poprzednich nie uczyniliśmy już sprawozdaniach.

Kartofli zebrano w powiecie cieszanowskim przeciętnie po 100 kory z morga, w okolicy Żółki i Kulikowa po 30 hektol. w Sanockim koło Brzozowa 60—90 kory, koło Wydrny po 6 ziarn, w okolicy Dubiecka 70 hektol., koło Turzego 9 ziarn, zbiór nadspodziewanie obfity. Koło Wysocka na prawym brzegu Sannu 60—80 cetn. metr, w okolicy Sądowej Wiszni 60—70 kory, pod Chyrowem 61 i pół hekt., koło Żurawna 80—120 kory, w powiecie samborskim po 85 cetn. m., w okolicy Wojniłowa 61 kory, w powiecie podhajeckim zebrano zwykłego gatunku 94 kory, szampionów 90—120, glizonów 80—140, aurora 120. Koło Bursztyna 90 kory, pod Haliczem amerykańskich 80, zwyczajnych 60—70 kory, w powiecie zbaraskim cebulki podobnie jak wszędzie zgnyły — glizonów było 40—80 kory, w Złoczowskim zebrano po 60 hekt. Pod Brodami glizony utrzymały się zdrowo i dały 100 kory z morga, inne gatunki, na pół zgnyły, po 10—40 kory. W powiecie skałackim zbiór kartofli wypadł nie bardzo pomyślnie, glizony wydały plon dobitny, po 100 i więcej kory z morga i nie psują się. Cebulek było 50—60 kory, ale te nie tylko zepsuły się już w gruncie przed wybraniem, ale teraz po wykopaniu z ziemi psują się jeszcze bardziej i zgnyły już przez połowę, mimo skrzętnego suszenia i przebierania. Jedyny ratunek wypędzić jak najszybciej na gorzelni. Szampiony wydały także plon dobry, po 100 kory z morga, ale do przechowania także nie pewne, bo się psują. Na podolu, koło Chorostkowa, Czortkowa, zebrano po 80—100 kory, w okolicy Jazłowca po 80 cetn. metr.

Kukurudzy zebrano w okolicy Wysocka nad Sannem po 3—5 cetn. metr. Koło Komarna 20 cetn. metr. w okolicy Wojniłowa po 6 kory, koło Żurawna 6—7, w okolicy Podhajec 6—8, koło Bursztyna 8, pod Haliczem 5 kory, w Czortkowskim 8—11 hekt. Koło Jazłowca 6 cetn. m.

Baraków zebrano z morga w powiecie Cieszanowskim po 50 kory, pod Kulikowem po 40 cetn. metr. Koło Brzozowa, Bukowa 100—240 kory, koło Dubiecka 120, koło Turzego do 100 kory, koło Wysocka na prawym brzegu Sannu, 250 kory z morga, koło Sądowej Wiszni 100—150, pod Chyrowem 60 cetn. m. Koło Komarna 80—100, w Samborskim 144, koło Wojniłowa 200 cetn. m., pod Żurawnem 130—135, w okolicy Podhajec 180 kory, koło Bursztyna 100, pod Haliczem 250 kory, w Złoczowskim 100 cetn. metr., w Zbaraskim koło 100 kory. Podobnie pod Brodami, koło Grzymałowa 110—130 kory, pod Skałatem 50—60, koło Chorostkowa 180 kory, w okolicach Budzanowa, Czortkowa i Jazłowca 80 110 cetn. metr.

Kapusty w powiecie cieszanowskim zbiór średni. Pod Kulikowem wyrąbano po 50 cetn. m. z morga. Koło Brzozowa 30—80, koło Ustrzyk 90 cetn. metr., koło Turzego po 90 kóp, w okolicy Wysocka nad Sannem 35—50 cet. m., koło Sądowej Wiszni 69—250 kóp, pod Chyrowem 67 cetn. metr., koło Komarna tylko 10—12, pod Samborem po 280 setek, koło Wojniłowa po 90, koło Żurawna bardzo piękna, w okolicy Podhajec było po 100 kóp. na morgu, w Złoczowskim 140 setek, w Zbaraskim plon mierny, podobnie koło Skałata i Chorostkowa, w Czortkowskim wyrąbano po 300—400 setek z morga.

Ozimy gdzie masy nie zjadły, wyglądają pięknie. Kłeska ta straszliwie dotknęła gospodarzy w wielu miejscach na całej przestrzeni kraju. W niektórych okolicach oziminy do połowy przez mrazy zniszczone.

Rzepak w Sanockim w ogóle średni, w powiecie jarosławskim bardzo piękny; toż samo w okolicach Sądowej Wiszni, koło Bóbrki, Chodorowa, Wojniłowa, Sambora, w okolicy Halicza średni, w powiecie zbaraskim dobry, miejscami wybijają, podobnie koło Skałata, Chorostkowa i Czortkowa, w okolicach Jazłowca i Borszczowa bardzo ładny.

Koniczyna siana wlosną wygląda dobrze, w powiecie cieszanowskim. Pod Kulikowem mierzna, w Sanockim mrazy bardzo wiele zniszczyły, w powiecie jarosławskim bardzo piękna, koło Sądowej Wiszni, gdzie mrazy nie zjadły, dobra, pod Chyrowem średnia; podobnie w okolicy Ko-

Ostatnie wiadomości.

Minister Gautsch, jak donoszą, zamierza kandydować na Bukowinie w okręgu Radowce-Kimpoling, zgd obecnie był deputowanym do Rady państwa był minister Conrad.

Z Szlązka pruskiego piszą nam: Dnia 29. z. m. odbyły się tu wybory do sejmiku pruskiego. Myślni głosowali na posłów katolickich, którzy sprawę naszą narodową popierali, i z tej przyczyny do 6. bm. w Starem Zaborzu (Zabrze) zostało nas już 30 wydalonych z pracy, a na tem jeszcze bezwzględnie się nie skończy. Tak to z nami postępuje!

Organ k. Bismarka zapewnia, że kapituła warmijska przesłała do Rzymu i Berlina listę kandydatów na stolicę biskupia warmijską, zawierającą trzy nazwiska, które zarówno jak w Rzymie tak w Berlinie mile przyjęte zostały.

Telegramy „Gazety Narodowej”.

Wiedeń dnia 11. listopada. Komisji budżetowej delegacji austriackiej, zostało przedłożone sprawozdanie z budżetu ministerstwa spraw zagranicznych. Wypowiedziane w komisji poglądy Riegera, w sprawie polityki wschodniej, podnosi Sturm i powiada, że sprawozdanie zawiera zupełnie odmienne zapatrywanie większości komisji. Następnie proponuje Sturm przyjęcie następującego ustępu do sprawozdania:

„W szczegółowym ocenieniu złożonego przez ministra spraw zagranicznych przedstawienia sytuacji zewnętrznej, komisja, łącząc się z przemówieniem cesarskim do delegacji w sprawie polityki wschodniej wspólnego rządu, polegającej na pokojowym przywróceniu status quo ante, w myśl traktatu berlińskiego, zgadza się z tą polityką. Rieger sądzi, że przez to będzie miał minister ręce związane. Kalnoky oświadcza, że nie widzi w tem żadnego skrupowania i że niema nic przeciw wnioskowi Sturmowi. Wniosek ten został przyjęty.

Przy rozprawach nad kredytem okupacyjnym udziela Chlumetki swoich spostrzeżeń podczas objazdu prowincji okupowanych, i zapytuje, czy i teraz są tam stosunki zadowolające, pomimo wypadków na półwyspie Bałkańskim. Matusch żąda wyjaśnienia co do pojawiających się band rozbójniczych. Hr. Kalnoky określa w swej odpowiedzi szczegółowo obecną sytuację. Wypadki bułgarskie dały się w swem oddziaływaniu uczuć aż do granicy bośniackiej, i nie mogły pozostać bez wpływu na stosunki w Bośni. Mimo to

Przyjechali do Lwowa d. 12. listopada 1885.

Hotel ZORZA: Książę H. Lubomirski z Bakowczy, A. hr. Cetner z Podkamenia, M. hr. Sobanski z Rosji, T. hr. Dzieduszycki z Niesuchowa, H. hr. Konarski z Chrewt, S. hr. Zamojski s Wysocka, C. hr. Rajsky z Koprzywnicy, br. Bielke z Francji.

Hotel LANGA: J. Au z Dublin, W. Sierakowski z Przemysła, M. Tustanowski z Tarnowa, J. Majer z Krakowa, H. Engelman z Berlina, B. Topfer z Pragi.

Hotel FRANCUZKI: W. br. Lewartowski z Cwitolwie H. Reinemann z Firth, J. Janowski z Strzja.

KURS GIEŁDY WIEDENSKIEJ.

Wiedeń dnia 12. listopada 1885

godzina 12. minut 40. popołudniu

Alpiny	32.75	Weg. akcje kr.	287. —
Anglo-Austr.	97.75	Unionbank	76. —
Kolej Kar. Lud.	227.60	Nordbahn	228.75
Kolej Polnd.	129.75	Kolej Alford	182. —
Kolej p. Elzb.	270.30	Kolej lw.-czern.	225. —
Weg. Nordostb.	172.75	Wied. Comm.	123.35
Weg. Tabak.	91.60	Elbetal.	143. —
Weg. cis. losy r.	121.40	Länd. Bank	102.10
Zl. ren. weg.	4% 97.95	Bankverein.	102. —
Ros. rubel pap.	1.23.50	Losy węgier.	118.60
Galic. indenn.	103. —	Kredytowe	—

Usposobienie mocne.

Wiedeń, dnia 12. listopada 1885.

godzina 10. min. 35 przed południem

Akcje kredyt.	281.80	Anglo-aust.	—
Kolej Kar. Lud.	227.20	Kolej polnd.	—
Unionbank	76. —	Napoleondor	9.98 1/2
Rosyjsk. bank.	1.23 1/2	Usposobienie:	spokojne.

Berlin, dnia 11. listopada 1885.

godzina 5 minut 35 po południu

Rosyjsk. bank.	199.75	Akcje kredyt.	456.50
Lombardy	212.00	Galicyjskie	92.40
Poż. wschod.	59.80	Austr. bank.	161.95

W teatrze hr. Skarbka.

We czwartek dnia 12. listopada 1885.

Po raz dziesiąty:

Gasparone

opera komiczna w trzech aktach Karola Millückera.

Początek o godz. 7mej.

Pociągi KOLEJOWE.

Ze Lwowa odchodzi:

podług zegara lwowskiego:

Do Krakowa	*10.46	4.05	—	8.	4.50
Do Podwoleczysk	10.27	* 5.56	—	—	12.35
(z Podzameza)	10.56	—	—	* 6.07	1.9
o Czerniowiec	—	11.6	—	* 6.20	12.20

Do Lwowa przychodzą:

Z Krakowa	9.27	* 5.36	11.33	7.50	—
Z Podwoleczysk	*10.26	3.05	—	3.50	—
(na Podzameze)	*10.12	2.28	—	3.20	—
Z Czerniowiec	*10.05	3.35	—	3.30	—

Ze Lwowa do Stanisławowa:

Pociąg osobowy: o godz. 1. min. 5 w nocz z Husiatyna, Stanisławowa, Chyrowa, Strzja. — O godz. 8 min. 5 przedpołudniem z Zwardonia, Chyrowa, Strzja. O godz. 4 min. 15 po połud. ze Zwardonia, Chyrowa Strzja, Stanisławowa, Husiatyna.

Przejazd do Stanisławowa:

Pociąg osobowy: o godz. 8 min. 35 przed południem z Husiatyna. — O godz. 9 min. 2 przedpołud. ze Zwardonia, Strzja. — O godz. 5 min. 37 po połud. z Husiatyna. — O godz. 5 min. 51 po południu ze Zwardonia, Lwowa, Strzja.

Odjazd ze Lwowa:

Pociąg osobowy: o godz. 7 min. 10 rano do Strzja. — O godz. 11 min. 25 do Strzja, Chyrowa, Stanisławowa, Husiatyna. — O godz. 7 min. 10 wieczór do Strzja, Chyrowa, Zwardonia.

Odjazd ze Stanisławowa:

Pociąg osobowy: o godz. 9 min. 40 przed południem do Strzja, Lwowa, Zwardonia. — O godz. 10 min. — przed południem do Husiatyna. — O godz. 6 min. 28 wieczór do Strzja, Lwowa, Zwardonia. — O godz. 6 min. 50 wieczór do Husiatyna

POCIĄGI KOLEJOWE.

Ze Lwowa odchodzi:

podług zegara lwowskiego:

Do Krakowa

Do Podwoleczysk

(z Podzameza)

o Czerniowiec

Do Lwowa przychodzą:

Z Krakowa

Z Podwoleczysk

(na Podzameze)

Z Czerniowiec

Kubryka „Nadesłane” nie pochodzi od Redakcji która też żadnej odpowiedzialności za nią nie przyjmuje

(Nadesłane.)

3% Listy dłużne

ogólnego austriackiego Zakładu kredytowego ziemskiego

6 ciągnień rocznie.

Główna wygrana

Na zimę!
Rękawiczki wszelkiego rodzaju, KAFTANKI, KALESONY, skarpetki, **OGREWACZE** żółądka kolan i łydek, PAPUCIE, BUTY FILCOWE, **meszty, kamazse,** CHUSTKI na szyję jedw. i wełn. **Czapki futrzane i sukienne,** **BIELIŻNA TRYKOTOWA** dr. Jägera, **Kalose i t. d.** poleca bardzo tanio magazyn towarów modnych, bielizny męskiej wyrobów rękawicznyczych **BRACI LANGNER** Lwów, ul. Hallicka 1. 16. 3337 2-7

Elastyczne waleczki do zaprawy okien i drzwi, najlepszy i najtańszy środek do ochronienia się od przeciągu, **Gips, Kit do okien** polecają **Hübner i Hanke** we Lwowie. 3303 6-7

Wprost z południowej Ameryki od producentów sprowadzona **wyborną KAWĘ** poleca pod godłem „SIRIUSZ” **Skład kawy we Lwowie** Artura Kościckiego Chorożczyzna 1. 22 na dole. Kosztuje w Lwowie 1 kilo ztr. 1.50 i 1.60 na prowincji 4 1/2 kilo ztr. 7.70 i 8.20 franko. Co miesiąc świeży transport. 3147 4-7

derek na konie, sporządzonych z 185 ctm. drzewa, 115 ctm. szerokiej nader trwałej, gęsto tkanej a prztem miękkiej i woskowej materji, przdatnych także na łożka lub do kąpeli, sprzedawane po każdej okazy i wysyłam sztukę po 1 ztr. 75 ct. za pobraniem.

Derki flakerskie na łożom tle z czernionych i czarnemi burdurami 180 cm. dług, 115 cm. szerokie satura 2 ztr. 50 ct. Coby się nie podobalo będzie przyjęte napowrót. Listy uprasza się adresować: **Orient-Export-Bureau, Wieden, Favoriten.** Świadczenie. Proszę o przysłanie odwrotne 27 derek, z których jestem zadowolony. Są piękne i praktyczne. J. Romanowski, stacja kolei Kotamgry. 3356 2-3

Celem obsadzenia posady sekre tarza Rady powiatowej Żydaczowskiej, rozpisuje się nliniejszem **Konkurs.** z terminem do wniesienia podań najpóźniej do dnia 30. grudnia 1885 r. Płaca roczna 1000 ztr. w. a. dyety komisyjny. Kandydaci do tej posady przedłożyć mają: 1. Metrykę urodzenia, tudzież dowody; 2. Ukończenia studiów prawnych; 3. Odbitej praktyki polityczno-administracyjnej przy władzach państwowych lub autonomicznych; 4. Dokładnej znajomości języków krajowych. Posada ta dopiero po roku stabilizowana będzie. 3383 1-3 Z Wydziału Rady powiatowej. Żydaczów d. 29. października 1885.

Galic. Bank kredytowy we Lwowie przy ul. Jagiellońskiej 1. 3. wydaje następujące **ASYGNATY KASOWE** 4 1/2 proc. płatne w 60 dni po wypowiedzeniu i 4 proc. płatne w 30 dni po wypowiedzeniu. Lwów dnia 1. stycznia 1884. 2901 2-7 **Dyrekcja.** Przedruk nie będzie opłacony.

Futerko kanguruwe męskie, dobrze zachowane, jeit do sprzedania za mierną cenę u pana St. H. w Administracji „Gazety Narodowej“ 3378 1-2

Ser szwajcarski (także koszerny) z niezbiernego mleka, przedniej jakości, tutejszego wyrobu, w mniejszych i większych krągach, sprzedaje za pobraniem pocztowem lub kolejowem 3288 4-6 **A. J. Agopsowicz** w Tłumaczu.

Jodłowy i sosnowy materiał tarty kilkadziesiąt wagonów, poszukuje pewien handel drzewny do kupienia w drodze dostawy od zarządu lasowego na r. 1885/1886. Zaskawo oferty przyjmują RUDOLF MOSSE w WROCŁAWIU pod cyfrą V. 948 do dalszego odesłania. 1571 1 3

Kapelusze NAJMODNIEJSZE PARYSKIE, jesienne, zimowe i podróżne jakoteż kapelusze podróżnego systemu dr. Jaegera. polecam po umiarkowanych przystępnych cenach. 3275 **M. Topolnicka** we LWOWIE, plac MARJACKI 1. 10. Zamówienia z prowincji zaraz skuteczniam.

Rozpowszechnienie światowe Jana Hoffa wyrobów słodowych. Te uznano powszechnie jako zdrowie wzmacniające i restaurujące. Ze wszystkich stron przyznano tymże zasłużoną cześć przez ludzi umiejętności, monarchów i chorych. Gruntowne wyliczenia, jak sobie to lekarze przedstawiali, i skuteczniają preparaty s-dowa, które Jan Hoff we Wiedniu, Brauerstrasse nr. 8 przed 38 laty (w r. 1847) wynalazł. Otrzymał 61 odciszczeń od cesarstwa, królów, książąt (w Europie po większej części), z wystaw higienicznych, umiędzynarodowionych w Europie i Ameryce, wskutek czego urzędowano 27 000 miejsc sprzedaży. Dr. med. L. Trommel w Eisenburgu, kt ry kilka chorych leczył systemem Jana Hoffa (pomógł tymi cierpiącemu fizyka) pisze: Skutek użycia pańskich słodowych środków pożywno-leczniczych okazał się w mojej fizyce zadziwiająco szybki i pocieszny itd. Księżniczka Ernestyna Löwenstein-Wertheim-Freudenberg odwiedziła: szczególną skuteczność ekstraktu słodowego Jana Hoffa w Berlinie uznaje i ja. Do pana Jana Hoffa, wynalazcy jego śmierci. Jana Hoffa preparatów słodowo-leczniczych, ok. radcy, posiadacza złotego krzyża zasługi z koroną, i awalera wysokich orderów pruskich i niemieckich, fabryka w Berlinie i we Wiedniu, Graben, Brauerstrasse nr. 8. Cesarstwo, królestwie i księstwie wysokie zdania o preparatach słodowych Jana Hoffa: Wilhelm I. o sarz Niemiec: Pański piękny ekstrakt słodowy, Fran i szek Józef I, cesarz Austrii: Chętnie pana odciszczeniem. Król Saksonii: Bto: czynnie dla matki królowej. Król Dani: Dostrzegłem siłę leczącą. Arocykście Meklenburg-Schwerin: Moje uznanie. Księstwo pismo dziękczynne. Uważam za mój obowiązek w gładem cierpiącej ludzkości, jeżeli przyczynić się może do rozpowszechnienia preparatów słodowych Jana Hoffa. Książę Ludwik Oettinger. Wallenstein (Minster). Ta dnia 17. czerwca 1885. Prysłane mi 26. maja preparaty słodowe okazały się uder wspaniałe. Długie lata dotychczas mi kaszel, nastaje, apetyt się poprawił. Upraszam pana o przysłanie mi odwrotno 33 flaszek piwa zdrowia z ekstraktu słodowego. Z poważaniem Dr. Hugo Rüst, ok. lekarz 7. pułku husarów w Taina. Węgry. Ranshofen d. 5. czerwca 1885. „Ismożny panie! Ponieważ pragnę uprosić o skuteczniają pańskich słodowych preparatów, upraszam uprosić o przysłanie mi odwrotno 12 flaszek piwa słodowego za pobraniem. Z poważaniem Fryderyk Schifff. Opisane wraz z przepisem użycia, tudzież dziękczynienia od uzdrowionych na piersi, osłabienie, cierpienia hemoroidalne, otrzyma każdy gratis. Ceny prawdziwego Jana Hoffa piwa zdrowia z ekstraktu słodowego: flaszka 70 ct., 1/2 kilo słodowej czekolady I 2 ztr. 46 ct. II. 1 ztr. 60 ct. (Przy odbiorze większych ilości rabat) Słodowe cukierki woreczek 60 ct. (także 1/2 i 1 woreczka). Ekstrakt słodowy, flaszka 1 ztr. 12 ct., mniejsza 70 ct. Mączka pożywna dla dzieci 1 ztr. Kapiel słodowa 80 ct., także 50 centów. Mniej jak za 2 ztr. nie wysyła się. Pierwsze, prawdziwe, flegme rozpowszechniające Jana Hoffa słodowe cukierki pierwsze są opakowane w niebiańskim papierze, na którym znajduje się portret wynalazcy. Należy żądać tylko takich. Główny skład we Lwowie: Z. Rucker, J. Beiser, P. Mikolasz, H. Blumenfeld, K. Krzyżanowski, J. Wewiórski, A. Sklepiński, A. Kochanowski, A. Solecki apt., Karol Bałtabn kup. 1433 1-1

Nauka kroju damskiego wiatwym sposobem według najnowszego systemu paryskiego. Casy kurs trwa 1 miesiąc, codziennie po 3 godziny. Przyrządów żadnych nie trzeba. Próba bezpłatna. Rysunkowego i malarstwa technicznego. Każda uczennica wykonuje jedną suknię kompletnie i dwa szelki, jedną zmięszony, drugi powiększony. Casy kursu kosztuje 10 ztr. Zapisać się należy od razu od godz. 3-5 popołnd. **M. M. ARIE** mieszka w r. 14. II. piętro ul. Życzeńska 1. 4. 2832

TORD-BOYAU TRUCIWA MIAŻWOJNA naszory, myszy etc. Pudetko 75 cent. **PIOT BRACIA**, dawniej GURARAR, 26, ulica Ste-Croix-de-la-Bretonnerie, w Paryżu. We Lwowie w pt. pp. Mikolasa, w Wewiórskiego etc. Poszukuję kupna **Majątku ziemskiego** w cenie mniej więcej osmdziesiąt tysięcy zaraz w gotówce wypłacić się mogącej. Zgłoszenia z pominięciem pośrednictwa przyjmuje 3384 1-3 **Władysław Lachowicz**, aptekarz w Jaworowie.

Skład fortepianów Planty i organów, jakoteż koncesjonowana **Szkoła muzyczna LUDWIKA MARKA** w rynku 1. 9. I. piętro. Nauka gry na fortepianie w III. oddziałach i 8 klasach, od początków do najwyższego wykształcenia. Nauka śpiewu solowego, kompozycji i historii muzyki. Do składu nadeszły z najlepszych fabryk fortepiany Mignona, które pod 10letnią gwarancją się sprzedaje i wypożycza. **●●● Sprzedaż na raty miesięcznie od 15 ztr. ●●●** Nowe ozdoby Apollo: pianina i sławne amerykańskie organy pokojowe i kościelne fabryki Estey & Co. 3041 20-7

Kantor wymiany c. k. uprz. gal. **akcyjnego Banku Hipotecznego** kupuje i sprzedaje **wszystkie efekta i monety** pod warunkami najprzystępniejszemi **5% LISTY hipoteczne,** jakoteż **5% premiovane Listy hipoteczne,** które według prawa z d. 1 lipca 1868 (Dz. p. P. XXXVIII. N. 93.) i najw. post. z dnia 17. grudnia 1871, mogą być nitye do lokowania kapitału w funduszy, „upilny-m-h. kancji uad-ńskich wojskowych, na kancje i wadje, są w tym kantorze do nabycia. Wszystkie polecenia z prowincji wykonują się bezwzględnie na kursie dziennym, bez doliczania prowizji. 2891 2-7

Zadziwiająco korzystne skutki, jakie osiągnięto za pomocą przyrządzonego przez aptekarza Jul. Herbabny we Wiedniu, podfosforowego syropu wapienno-żelazistego w cierpieniach płuc, blednicy, niedokrewności, suchotach tuberkulicznych, w pierwszych stadiach, w ostrych i chronicznych katarach płucowych, na kaszel wszelkiego rodzaju, kokuks, chrypek, duszność, zafegnienie, dalej na skrofulj rachiitis, osłabienie i w rekonwalescencji, zalecając ten preparat jako doświadczony i niezawodny środek domowy przeciw wymienionym chorobom. Przez lekarzy stwierdzona skuteczność tego prawdziwego preparatu. Nie należy go więc brać za bezwartościowe naśladownictwa. Sprawia dobry apetyt, spokojny sen, tworzenie się krwi i kości, umniejszenie kaszlu, rozpuczenie flegmy, znikanie technata kaszlowego, nocnych potów, ospałość, z powodu przybywania sił, wyleczenie nadwreżonych części płuc. **Uznanie:** DO PANA JUL. HERBABNY, apt. we WIEDNIU. Podpisany cierpiąc kilka lat na katar płucowy, który stawał się coraz gwałtowniejszy tak dalece, że wypływał krew. Używałem pański cenny syrop wapienno-żelazisty, i już wkrótce straciłem kaszel i wszelkie przypadłości chorobliwe. Wyrażam panu za ten tak szybki i wyborny środek moje najwzwyższe podziękowanie i będę go wszystkim podobnie cierpiącym zalecał. Bergstadt, (Morawa) 19. lutego 1885. Antoni Röhrich, mieszkaniec nr. 136. Cena flaszki 1 ztr. 25 ct. Początek 20 ct. więcej za opakowanie. Poniżej znajduje się bezwartościowe naśladownictwa tego preparatu, upraszam przy kupnie wyraźnie żądać syropu wapienno-żelazistego Juliusza Herbabny i na to uważać, że powyższy znak ochronny, urzędowo protokółowany, znajduje się na każdej flaszce; nadto dodana jest broszura Dr. Sehweizera, która zawiera dokładne pozczenie i świadczenia 1073 1-6 **We Wiedniu, „Apotheke zur Barmherzigkeit.“**

Wszystkie efekta i monety pod warunkami najprzystępniejszemi **5% LISTY hipoteczne,** jakoteż **5% premiovane Listy hipoteczne,** które według prawa z d. 1 lipca 1868 (Dz. p. P. XXXVIII. N. 93.) i najw. post. z dnia 17. grudnia 1871, mogą być nitye do lokowania kapitału w funduszy, „upilny-m-h. kancji uad-ńskich wojskowych, na kancje i wadje, są w tym kantorze do nabycia. Wszystkie polecenia z prowincji wykonują się bezwzględnie na kursie dziennym, bez doliczania prowizji. 2891 2-7

Jan Ihnatowicz poleca **Najprzedniejsze kazdizła wyszczególnione licznemi medalami zasługi:** Zł. et. **KADZIDZO KOŚCIELNE** najprzedniejsze w paczkach po 50 ct. 1. **KADZIDZO KRÓLEWSKIE** składa się z kwiatów, żywicy i balsamów wydzielających nadzwyczaj przyjemną woń, pakietki po 4 i 8 ct. pudełko po 25 ct. i -50 **KADZIDZO SUTANSKIE** płynne, polewa się na rozżarzoną blachę, wytwarza nadzwyczaj przyjemny i bardzo poszukiwany zapach, flakonik -25 **KADZIDZO WARSZAWSKIE** płynne, przyjemna i delikatna woń tego kadzidła nadaje się bardzo do salonów i buduarów, flaszka 1/2 l. -50 **KADZIDZO SOSNOWE** kto chce mieć zdrowe powietrze lasów szpilkowych w salonie, to rozpylać kadzidło sosnowe może takowe otrzymać flakon -60 **KADZIDZO ANTIMIAZMATY.** CZNE jest niezrównany środkiem w tych wszystkich raziach, gdy idzie o odwiezienie powietrza w mieszkaniach i zapobieganie rozwinianiu się chorób nagminnych, flakon 25 ct. i -50 **KADZIDZO** KADZIDZO w PAPIERKACH przez ogrzanie otrzymuje się bardzo przyjemny zapach, paczka zawierająca tuzin 12 ct. i -24 **KADZIDZO INDYJSKIE** w TASIEMKACH wydziela bardzo przyjemny, długotrwały i poszukiwany zapach, pudełko -50 **KADZIDZO SALONOWE** używa się za pomocą rozpylacza, daje bardzo przyjemną i zdrową woń, odwieża i oczyszcza powietrze, flakon po 30 ct. i -60 **TROCICZKI CZERWONE** przy paleniu wydzielają przyjemną woń, pakietki po 5 i 10 ct., pudełko po 25 ct. i -50 **TROCICZKI CZARNE** również przy spalaniu wydzielają woń przyjemną, paczki po 2 i 4 ct., pudełko po 15 ct. i -25 **TROCICZKI DESINFEKCYJNE** znakomicie i radykalnie oczyszczają powietrze tak w mieszkaniach jak i korytarzach, pudełko -10

Nabyć można we LWOWIE w sklepach własnych, ul. Kopernika 1 3, Hotel Europejski i ul. Hallicka róg Wałowej. — W KRAKOWIE Sukiennicza 1 20. — W CZERNIOWCACH Rynek 1. 2, oraz we wszystkich pierwszorzędnych sklepach i aptekach. 3387 1-7

Kantor wymiany c. k. uprz. gal. **akcyjnego Banku Hipotecznego** kupuje i sprzedaje **wszystkie efekta i monety** pod warunkami najprzystępniejszemi **5% LISTY hipoteczne,** jakoteż **5% premiovane Listy hipoteczne,** które według prawa z d. 1 lipca 1868 (Dz. p. P. XXXVIII. N. 93.) i najw. post. z dnia 17. grudnia 1871, mogą być nitye do lokowania kapitału w funduszy, „upilny-m-h. kancji uad-ńskich wojskowych, na kancje i wadje, są w tym kantorze do nabycia. Wszystkie polecenia z prowincji wykonują się bezwzględnie na kursie dziennym, bez doliczania prowizji. 2891 2-7

Zadziwiająco korzystne skutki, jakie osiągnięto za pomocą przyrządzonego przez aptekarza Jul. Herbabny we Wiedniu, podfosforowego syropu wapienno-żelazistego w cierpieniach płuc, blednicy, niedokrewności, suchotach tuberkulicznych, w pierwszych stadiach, w ostrych i chronicznych katarach płucowych, na kaszel wszelkiego rodzaju, kokuks, chrypek, duszność, zafegnienie, dalej na skrofulj rachiitis, osłabienie i w rekonwalescencji, zalecając ten preparat jako doświadczony i niezawodny środek domowy przeciw wymienionym chorobom. Przez lekarzy stwierdzona skuteczność tego prawdziwego preparatu. Nie należy go więc brać za bezwartościowe naśladownictwa. Sprawia dobry apetyt, spokojny sen, tworzenie się krwi i kości, umniejszenie kaszlu, rozpuczenie flegmy, znikanie technata kaszlowego, nocnych potów, ospałość, z powodu przybywania sił, wyleczenie nadwreżonych części płuc. **Uznanie:** DO PANA JUL. HERBABNY, apt. we WIEDNIU. Podpisany cierpiąc kilka lat na katar płucowy, który stawał się coraz gwałtowniejszy tak dalece, że wypływał krew. Używałem pański cenny syrop wapienno-żelazisty, i już wkrótce straciłem kaszel i wszelkie przypadłości chorobliwe. Wyrażam panu za ten tak szybki i wyborny środek moje najwzwyższe podziękowanie i będę go wszystkim podobnie cierpiącym zalecał. Bergstadt, (Morawa) 19. lutego 1885. Antoni Röhrich, mieszkaniec nr. 136. Cena flaszki 1 ztr. 25 ct. Początek 20 ct. więcej za opakowanie. Poniżej znajduje się bezwartościowe naśladownictwa tego preparatu, upraszam przy kupnie wyraźnie żądać syropu wapienno-żelazistego Juliusza Herbabny i na to uważać, że powyższy znak ochronny, urzędowo protokółowany, znajduje się na każdej flaszce; nadto dodana jest broszura Dr. Sehweizera, która zawiera dokładne pozczenie i świadczenia 1073 1-6 **We Wiedniu, „Apotheke zur Barmherzigkeit.“**

Dokumenta egzaminowana, mająca odpowiednie po-mieszkanie, przyjąć może do siebie na utrzymanie panie, będące w krytycznym położeniu, zapewniając pod tym względem wszelką dyskrecję. **M. W. plac** Administracji „Gazety Narodowej“ 314 1-3 **Strzelecki L. 3.** 3042 2-3

EDWARD MEYER, A. L. Mohr Nachf., w Altonie, p. Hamburgu. Pierwszy i najstarszy Handel roszkowy, wysyła pocztą opłatnie za zaliczką: ztr. w. a. ztr. w. a. **Świeże łupacze, pomuchle, kabloni** 4.10 **Zosó 8 puszek po pół kilo** 3.50 **i tak zwany ózór morski:** 2.10 **Mięso z homara 8 puszek** 3.85 **z skrzyńki 5-kilowa** 2.10 **Zosó i homar po 4 puszek** 4.90 **Ostrygi świeże, skrzyńki 60 sztuk** 2.65 **Helgol. homar 8 puszek** 8.90 **Muszelki** 100 2.15 **Najlepiej kawior grubozary.** 4 kilo 2.95 **Suszony sztokfiż 4 1/2 kilo** 2.30 2 k. 4.90 1 k. 6.45 **Kiełskie sprzoty:** 4 kilo 2.46 **skrzyńka około 240 sztuk** 1.50 2 k. 3.60 1 k. 4.60 **2 skrzyńki ztr. 2.40, 4 skrzyńki** 4.60 **Ananasy i brzoskwinie po 3 puszek** 3.60 **Pikinki tuste skrzyńka 40-45 szt.** 2.10 **Rodzyki winogronowe 2 1/2 kilo** 3.10 **Słodkie foszowe 30-36 sztuk** 2.10 **„ sutańskie 4 kilo netto** 6.80 **„ pocztowa baryłka 28-30 szt.** 2.50 **„ (Kawa 5 kilo brutto, 4 1/2 k. netto)** 6.10 **„ polender tuste bar. 23-25 szt.** 1.75 **„ Mokka praw. arabaska bardzo dobra** 4.90 **„ tuste najl. bar. 30 sztuk** 1.75 **„ Ziółta Jara wybory wielkoziarnista** 5.10 **„ 50-100 szt.** 1.55 **„ Jawa żółta najlepsza** 4.90 **„ 100-200 szt.** 1.40 **„ Perłowa Ceylon wyborna** 4.85 **Węgorz w ruladzie gruby około 5 kl.** 4.30 **„ Ceylon plantacyjna wyborna** 4.85 **„ marynowany** 4.90 **„ najlepsza zielona silna** 3.50 **„ 23-25 szt.** 2.15 **„ Campinas najlepsza bardzo silna** 3.70 **Rulada z ryb 5 kilo** 2.15 **„ Santos wielkoziarnista** 4.90 **Elbiańskie minogi baryłka 45-50 szt.** 4.60 **„ Herbata Pecco wyborna 1 kilo** 3.70 **„ minogi marynowane 5 kilo** 4.10 **„ Souchong** 1.90 **„ Fryst. małe rybki 5 kilo** 2.40 **„ Sago perłowe ze Jamajki 4 1/2 kilo** 1.50 **„ Chrost sardynki w oliwie 1/2 i 3/4 ps.** 6. — **„ Najlepszy rum w Amadka 4 litry** 5.10 **„ Pr. limburgski około 12 litr.** 2.15 **„ Appetit Sild 10/16 puszk** 3.30 **„ (Przy 3 paczkach 1 gat. po 4 ct. sztuka).**

Bittner's CONIFEREN-SPRIT nie powinien zbywać w żadnym infirmarzu ani pokoju dziecięcym; jest środkiem desinfekcyjnym, który przynosi do pokoju pyszny, niesfażony zapas lasu i ozonowany kwas węglowy. Podczas choroby dzieci, w pokoju położnicy, jakoteż podczas wszystkich epide-mii, polecamy najusilniej ten środek. Znanie jako zbawienne, balsamiczno-żywiczne, eterczno-olejne pierwiastki Bittnera spirytusu ze szpilek sosnowych wskazują użycie takowego w stłabosciach piersi i szyl, jakoteż systemu nerwowego. Jedynie i wyłącznie jest spirytus ze szpilek sosnowych do nabycia u 3189 1-17 **Jul. Bittner, apt. w Reichenau, Niz. Aus.** i w składach niżej przytoczonych. Cena flaszki spirytusu ze szpilek sosnowych 80 ct., 6 flaszek 4 ztr., patentowanego rozpylacza 1 ztr. 80 ct. Składy we LWOWIE: w apt. Piotra Mikolasa, Zygmunta Ruckera; w Krakowie: w apt. Konst. Wisniewskiego; w Jaśle: u K. Palcha; w Tarnopolu u Kahana. **Tylko prawdziwy** z marką ochronną! Patentowany rozpylacz opatrzony jest firmą: „Bittner Reichenau N. Oestr.“

J. Pserhofer, aptekarz we Wiedniu, Singerstrasse Nr. 15, Zum golden. Reichsapfel. **Pigułki krew przeczyszczające,** dawniej zwane **pigulnemi,** zastępują na ostatnią nazwę w pełnem tego słowa znaczeniu, albowiem istotnie nie ma słabosci, w którychby te pigułki nie udowodniły w ty sięcznych wypadkach swej cudownej skuteczności. W najpocieszniejszych wypadkach gdzie wiele innych medykamentów nadaremnie używano, nastąpiło w skutek użycia tych pigulek w krótkim czasie zupełne uzdrowienie. **Pudełko z 15 pigułkami 21 ct., ruloń z 6 pudełek 1 zł. 5 ct., przy wysłkach nielrankowanych za zaliczką 1 ztr. 10 ct. (Mniej jak ruloń nie wysyła się.)** Wszelka mnoga ilość listów, w których konsumenci tych pigulek odzyskanie zdrowia po przebyciu różnorodnych i ciężkich chorób, wyrażają swe dzięki. Każdy, kto tylko raz tych pigulek spróbował, zaleci dalej ten środek — Przytaczamy niektóre z tych pism dziękczynnych. **Leongang d. 15. maja 1883.** Szanowny panie! Pańskie pigułki działają istotnie cudownie, nie są one jak wiele innych szkodliwych środków, lecz one pomagają rzeczywiście prawie na wszystko. Zamówione na Wielkanoc pigułki rozdzieliłem pomiędzy przyjaciół i znajomych i wszystkim pomogły, nawet osoby starsze, cierpiące na różne dolegliwości i cierpienia, jeżeli nie odzyskały pełnego zdrowia, to doznały znacznego polepszenia przy ciąg em użyciu. Upraszam tedy przysłać mi znowu piguł ruloń. Ja i wszyscy, którzy mieliśmy to szczęście odzyskania w skutek pańskich pigulek nasze zdrowie, zasłanym żywą wdzięczność. **Marcin Deutinger.** Bega, St. Gyorgy 15. lutego 1883. Szanowny panie! Nie mam słów do wyrażenia pana moją najwzwyższą podziękowanie za pańskie pigułki, albowiem moja żona przeżyła boskiej pomocy tylko w skutek pańskich pigulek krew przeczyszczających i dlatego nie mogę mizererze została wylecena i jeżeli teraz takowe zażywa, to tej zdrowie tak dalece się poprawiło, że mogę już w pełni używać życia. **Wiedeń 20. lutego 1881. C. v. T.** jako najlepszy środek na „or stwło-św i utywaną przez lekarzy i innych Pięknie ozdobiony stoik 2 zł. **Piaster uniwersalny** przez profesora Stendel, na rany z uderzenia i kłucia, brzydkiem czerokam wszelkiego rodzaju, nawet zastarzałym, a oogle odrażającym się wrodzom, wrodzom gruczołowym, na dziekie mięso trwoniące lub za słone piersi, na odmocnozę części, gościec w nogach i tym podobnym cierpieniom doświadczony środek. Stoik 50 centów. **Uniwersalna sól** przez A. W. V. A. r. ich wybony środek domowy przeciw wszelkim następstwom, pochodzącym ze zwłocniętego trawienia a to: przeciw ból głowy, zawrotowi, krowozji żółdka, zgźda hemoroidom, zatwardzeniu itp. Pakiet 1 ztr. **Homeopatyczne leki** wszelkiego rodzaju są w zapasie. **Prócz wyżej wymienionych preparatów są w zapasie wszystkie w austriackich dziennikach ogłaszane krajowe i zagraniczne spożywalności farmaceutyczne, jako to:** **Chińskie mydło toaletowe** w sztuka 70 ct. **Wódka francuska.** Flaszka 50 centów. **Schaumana sól żółądkowa.** Pudetko 75 ct. **Pigułki dla psów** Pudetko 70 ct. **Piaster dla turystów.** Ruloń 60 ct. **Specjalności francuskie:** **Wino pepasne,** p Chassaign Flaszka 2 tr. 25 ct. **Wino chinowe tytrnowane** p. Osiana Henri. Flaszka 2 ztr. **Chinowe wino z żelazem.** Flaszka 2 ztr. 50 ct. **Pozasek** p. Chassaign Flaszka 2 ztr. 50 ct. **Pół pudełka** Flaszka 1 ztr. 50 ct. **Płyn goścowy Kwizdy.** Flaszka 1 ztr. itp. itp. nie będące na składzie artykuły dostarczają się rychło i tanio. **Wszystka pocztą od naleyżności niżej 5 ztr. tylko za nadesłaniem gotówki przekażem, znaczniejsze za-mówienia za pobraniem.** **Większa część wyżej wymienionych specyfików są także do nabycia we Lwowie w apt. Zygmu. Ruckera.**

Ważna wiadomość dla wszystkich, którzy cierpią na choroby płuc, katar, kaszel, duszność, zafegnienie, osłabienie i w rekonwalescencji, zalecając ten preparat jako doświadczony i niezawodny środek domowy przeciw wymienionym chorobom. Przez lekarzy stwierdzona skuteczność tego prawdziwego preparatu. Nie należy go więc brać za bezwartościowe naśladownictwa. Sprawia dobry apetyt, spokojny sen, tworzenie się krwi i kości, umniejszenie kaszlu, rozpuczenie flegmy, znikanie technata kaszlowego, nocnych potów, ospałość, z powodu przybywania sił, wyleczenie nadwreżonych części płuc. **Uznanie:** DO PANA JUL. HERBABNY, apt. we WIEDNIU. Podpisany cierpiąc kilka lat na katar płucowy, który stawał się coraz gwałtowniejszy tak dalece, że wypływał krew. Używałem pański cenny syrop wapienno-żelazisty, i już wkrótce straciłem kaszel i wszelkie przypadłości chorobliwe. Wyrażam panu za ten tak szybki i wyborny środek moje najwzwyższe podziękowanie i będę go wszystkim podobnie cierpiącym zalecał. Bergstadt, (Morawa) 19. lutego 1885. Antoni Röhrich, mieszkaniec nr. 136. Cena flaszki 1 ztr. 25 ct. Początek 20 ct. więcej za opakowanie. Poniżej znajduje się bezwartościowe naśladownictwa tego preparatu, upraszam przy kupnie wyraźnie żądać syropu wapienno-żelazistego Juliusza Herbabny i na to uważać, że powyższy znak ochronny, urzędowo protokółowany, znajduje się na każdej flaszce; nadto dodana jest broszura Dr. Sehweizera, która zawiera dokładne pozczenie i świadczenia 1073 1-6 **We Wiedniu, „Apotheke zur Barmherzigkeit.“**